

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer, kedden és pénteken.
 Á r a :
 Egész évre . . . 6 ft. — kr.
 Félévre 3 ft. — kr.
 Negyedévre . . 1 ft. 50 kr.
 A szerkesztő irodája:
 Klastromutcza 564 szám.
 Kiadó-hivatal ugyanott.

NEMERE.

Politikai, közgazdászati és társadalmi lap.

Hirdetési díj:
 4 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden igtatáskor 30 kr. — Nagyobb hirdetéseknél alku szerint. — Hirdetések fölvetetnek a szerkesztőségnél.

Előfizetési felhívás

„NEMERE“

czimű politikai, közgazdászati és társadalmi lap III. — 1873. évfolyamára.

Előfizetési árak:

Márczius—deczember 5 ft. — kr.
 Márczius — szeptember 3 „ 50 „
 Márczius -- juni . . 2 „ — „
 Egy óra — „ 50 „

A „Nemere“ egész tiszta jövedelme a „székely nemzeti történet“ megírása jutalomdíjára van szánva.

A „Nemere“ szerkesztősége.

Lapszemle

a királyföldi törvényjavaslatról.

I. A „Hon“-ban így ír Hegedüs Sándor:

E törvényjavaslat már létezésénél és alapeszméjénél fogva megrovást érdemel. Mert, ha az 1870. 42. megyei és 1871. 18. községi törvényeket kivétel nélkül lehete alkalkalmazni egész Magyarországon: a szász viszonyok kevés specialis módosítást követeltek azon. Mert a t. javaslat főbb határozatai, melyek mind annyi kiváltságok, semmiféle specialis viszony által igazolva nincsenek, csak egy fajnak előnyére válnak és Magyarország közigazgatási szervezetével szemben „status in statu“-t képező területi hatóságot alkotnak.

Az képtelenség, hogy Beszterce és Brassó egy közigazgatási főnök alatt álljon. Az pedig, hogy az egyes székek és vidékek együtt egy központi hatóságot és ennek szabad rendelkezése alatt nagy vagyontömeget birjanak: ép úgy ellenkezik a törvényhatóság fogalmával, mint az állam eszméjével.

A szász egyetem hatáskörében ugyan egyéb nem marad, mint a vagyon feletti rendelkezés; de elég az, elég alkalmuk lesz a szász atyafiaknak „külön érdekeik“ felett, mint „status in statu“ tanácskozni; oly alapítványokat tenni, milyen az a hirhedt 50 ezer frt., melyen csak szász fiuknak szabad neveltetni a külföldi egyetemeken, olyan forma „olcsó“ kölcsönöket kapni az osztrák banktól, milyen a forradalom után kapott 10 millió volt — „nemzeti czélokra“; söt adandó alkalommal olyan formán pronounciamentokat tenni, milyent 1862-ben elkövettek.

Mert arra figyelmeztetjük a kormányt, hogy a szászok külön érdekeik és faji politikájuk táplálására mindig elég lesz az, ha lesz egy központi képviselői és hivatalos közegek és ha erre pénzük lesz. Mert akár a belügyér helybenhagyásának megtagadása, akár adó vagy más ügy miatt, oly könnyen fognak az 1862-ki fogáshoz folyamodni, mintha alkotmányos kormány sem lenne.

Mert, hogy az ember a szászok hazafiságát és alkotmányos érzületét megösmérje, elég ha az 1862-ik febr. 2. és márczius 8-iki szász egyetemi ülés jegyzőkönyvét elolvassa. Ez ama hirhedt jegyzőkönyv, melyet ők az erdélyi guberniumhoz sem akartak felterjeszteni; mert ama gyűléseken nem kevesebb tárgy lett tanácskoztak, mint az 1861. febr. 26-iki patens elfogadásáról, a Királyföld területének, mint Sachsenlandnak közvetlenül az osztrák tartományokhoz csatolásáról, a birodalmi tanácsba meneteléről; a mint hogy mindezt meg is tették. Az indokolásban pedig egész őszinteséggel elmondják a szász atyafiak, hogy „300 év óta hagyományos törekvése volt elődeiknek a német testvérekkel való egyesülés“ mire most (1862-ben) elérkezett az idő — és megteszik azt. — Ha tőlük függött volna, meg is tették volna.

Mit mondanánk ahoz, ha a tótok, szerbek és románok éppen ilyen követelésekkel állnának elő? Nemde lenevetnők őket? És a szászoknak maga a kormány adja meg ezt! Megfoghatatlan.

Visszatérve a törvényjavaslatához: az is a megyei törvénybe ütöközik, hogy 11 hatóságnak legyen egy főispánja. Mert hogy tehet eleget a scontralis szék, tisztii újítások tartása, gyűléseken való elnökösködés, rendeletek végrehajtása stb. tekintetében egy főispán (ha mindjárt szász is az) a törvény értelmében ráruházott főispáni teendőknél? Hát még ha Tóth Vilmos rendeletét vesszük, hogy a főispán a megyében köteles tartózkodni; ugyan hogy lehet egy ember 11 t. hatóságban? Igaz ugyan, hogy lesz minden hatóságnak egy alispánja és ez végzendő el a főispán teendőit is: de éppen ez bizonyítja a szász ispani intézmény szükségességét.

A mi a szász egyetem 33 képviselőjéit illeti: ezek a városok és székek által bizottságaikban külön választatnak; de a bizottsági tagok száma a városok és vidékek közt úgy van felosztva, hogy a városokban lévő szász elemnek többség van biztosítva a vidéki románok és magyarok ellenében, mire őket még a virilismus is segíti. —

Szóval a „királyföld“ újra „szász föld“ marad a törvényjavaslat következtében. Ezt a kormány nem fogja igazolhatni sem közigazgatási, sem politikai indokokkal.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése márczius 6-án.

A képviselőház mai ülésén egy régibb idő óta lappangó, emlegetett, de még eddig fölszínre nem került irányzat nyert hangot Ürményi beszédében: a honvédség kifejlődésének, erősödésének, külterji izmosulásának roszalása. A takarékoskagat s a leszállítást nem itt, de a közös hadseregénél kell kezdenünk. Ugron Gábor szépen felelt meg Ürményinek.

A képviselőház ülése márczius 7-én.

Pulszky Agost czáfolgatta Ürményit, Ivánkát és Váradyt.

Hollán Ernő, először a törvény alapjánól, azután a többi nemzetek példájára hivatkozással utasította vissza Ürményi támadásait a honvédség fejlesztése ellen. A honvédség feladata nemcsak abban áll, hogy háboru idején a várakat őrizze és a közcsendet tartsa fenn, hanem hogy szükség esetén a sorhad által szenvedett vereséget jóvá tegye s így nyilt mezőn is szálljon sikra az ellenséggel. Hogy pedig ezt tehesse, nem szabad oly csekélynek lennie, minőnek azt Ürményi óhajtja.

Tisza K. udvariasan, de éles logikával bírálgatta Ürményi állításait. Sennyei Pál is szólott Ürményi Miksa védelmére. Várady Gábornak a rokkant honvédek érdekében beadott határozati javaslata szavazás alá került és a jobboldal által leszavaztatott.

Vidék.

Nyilt köszönet.

Somssichnak a képviselőház február hó 26-iki ülésében tartott beszédének ama passusa: ki tagadhatja a papság áldozatkészségét? saját szomorú helyzetemre vonatkozólag is lett elmondva; ugyan is toroklobban, 6 éves korában kiszzenvedett Károly fiam nevezett napon elhalálózván, 28-án temettetett el Kézdi-Vásárhelytől, midőn Kantai Zárdafőnök A. K., az eltemető papokat teljes diszletben és algymnasiumi igazgató V. J., tanárik felvigyázó kíséretében a tanoncz sereget, említett kedves gyermekem legtisztességesebb eltemetésére gratis elküldötték.

A föld nehezebb és utálatosabb terhet hátán nem hord a hálátlannál; mit tudva, fenn tisztelt papok előtt kellő hálással hajlok meg, méltán köszönve az érdemszerűen éppen nem jutalmazott oltárpapjainak, én náluknál sokszorozva szegényebb Thalia papja, legkedvesebb

gyermekem iránt tanusított figyelmüket és áldozat-tétüket. —

K.-Vásárhely 1873. márczius hó 8-án.

NAGY MIHÁLY,
 színigazgató.

Külföld.

A spanyolországi dolgokon nagyon bajos eligazodni. A reggeli híreket a délutániak s ezeket ismét a reggel érkezettek czáfolják meg. Antonelli egy leveleiben ajánlotta Don Carlost a spanyol püspököknek.

A francia nemzetgyűlés az elnök felfüggesztett vetojára vonatkozó cikket 480 szavazattal 142 ellen elfogadta. A német nagykövet szerencsét kívánt Thiersnek utolsó beszédéhez.

A porosz képviselőház tegnapelőtt a képviselők napidíjainak és uti költségeinek emelésére vonatkozó törvényjavaslatot tárgyalta. A javaslat öt tallérban állapítja meg a napidíjat, melyet a conservatív párt 3 tallérra indítványoz mérsékelni.

A szultán a nagyvezéri méltóságot meg akarja szüntetni, és a helyett kabinet főnökséget, a miniszteri felelősséget fogja életbeléptetni, valamint a miniszterekkel folytonos közvetlen érintkezésbe szándékozik magát tenni.

A japáni kormány minden a keresztények ellen hozott edictumot hatályon kívül helyezte.

A porosz képviselőház 202 szavazattal 123 ellen elfogadta Bernárd indítványát a hírlapadó megszüntetésére vonatkozólag, daczára annak, hogy a bel- és pénzügyminiszterek ezen indítványt elleneztek és a pénzügyminiszter kinyilatkoztatá, hogy az adóreform-törvények biztosítása tekintetéből ő ezen adót nem nélkülözheti.

New-Orleansban összeütközés volt a néphad és rendőrség közt.

A svéd király és nép között egy idő óta feszültség állott be. A svédok ugyanis nem akarják megkoronázni a királyt s czélzataikat gazdasági tekintetekkel leplezik, azonban céljok a korona hatáskörének megszorítása. Söt nem ritkán oly fenyegetéseket is lehet hallani, hogy ha a király erre nem hajlandó — majd más kormányformáról is lehet gondoskodni. — Tehát Európa északi részén is kezd megindulni a köztársasági áramlat.

Az osztrák képviselőház márcz. 6-iki ülésében az előadó Herbst jelentést tesz a választási reformról, Grocholski kijelentésére a lengyelek elhagyják az üléstermet. A törvényjavaslat 122 szavazat közül 120 szövegszerűen szavazásban elfogadtatott. Az ülés befejezése után hg. Auersperg miniszterelnök jeletést tett a császárnak a választási reform fölötti vita kimeneteléről. A császár megelégedését fejezte ki az eredmény fölött.

V e g y e s .

(Két királyi kézirat.) I. Kedves miniszter Tóth. Midőn önt egészségi állapotára való tekintetnél fogva belügyminiszteri állásától saját kérelmére ezennel felmentem: önnek eddigi hű és kitünő szolgálatai elismerésül Lipótrendem nagykeresztjét s egyszersmind a belső titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen adományozom. II. Kedves gróf Szapáry! Magyar miniszterelnököm előterjesztése folytán önt magyar belügyminiszteremmé ezennel kinevezem. **Ferencz József**, s. k. (Szlázy József) magyar miniszterelnök és gr. Szapáry Géza főmei kormányzó márczius 6-án tették le ő felsége kezeibe a titkos tanácsosi esküt. Ezután az új belügyér gr. Szapáry Gyula esküjét fogadta ő felsége. —

(A képviselőház) márczius 8-iki üléséből. Kemény Gábor b. a következő interpellatiót intézi az összes miniszteriumhoz: Van-e szándékában az Erdélyben még jelenleg is érvényben levő osztrák bányapatens által fenálló korlátlan kutatási és a földbirtokos tulajdonjogát szorító söt egyenest sértő közbányanya mivelsi szabályzatot megszüntetni? Vagy talán szándékozik azt törvényhozási uton egész Magyarországra is kiterjeszteni? És ha hajlandó lenne a miniszterium a közszen szabad kutatási és kiaknázási rendszabályt Erdélyben megszünt-

